

CZY PRZESTRZEŃ, KTÓRA NAS OTACZA, MA NA NAS WPŁYW?

Architektura jest tłem naszej codzienności. Jak mawiał Winston Churchill, *najpierw to my kształtujemy nasze budynki, a potem to one kształtują nas (we shape our buildings; thereafter they shape us)*.

Architektura jako sztuka interdyscyplinarna uwrażliwia na wiele aspektów i pomaga zrozumieć wiele zależności. Łączy w sobie spojrzenie zarówno inżynierskie, jak i humanistyczne. Ocena zaprojektowanej przestrzeni to sposób, w jaki ludzie się w niej czują, odnajdują i jak z niej korzystają. Można nie znać się na architekturze i urbanistyce, ale nie sposób je

Edukacja dla przestrzeni, przestrzeń dla edukacji

ANNA KULIŃSKA

ignorować. Każdy z nas podlega ich oddziaływaniu. Czasem jest to oddziaływanie świadome, zamierzone, a czasem zupełnie niespodziewane. Osie widokowe, zaakcentowane narożniki ulic, otwarcia widokowe naprowadzają nas, skupiają naszą uwagę, pozwalają zorientować się w przestrzeni. Monumentalizm gmachów socrealistycznych miał przypominać o wielkości idei socjalizmu. Regularność i symetria, wyrażające się w uporządkowaniu planów i wygładzie fasad, niosty przekaz: socjalistyczne społeczeństwo i państwo są równie dobrze zaplanowane i zorganizowane. Skala placu miejskiego oraz jego umeblowanie i obecność zieleni mogą zachęcić do zatrzymania się lub aktywności, być na przykład miejscem spotkań, a może przytłaczać, sprawiać, że chcemy go jak najszybciej opuścić. Architektura muzealna pomaga nam przeżyć emocje związane z ekspozycją. Na mnie wyjątkowe wrażenie zrobiło Muzeum Katyńskie w Warszawie (Projekt BBGK Architekci), tu zabiegi architektoniczne wprawiają w zadumę i refleksję. Zwiedzający prowadzeni są przez wzruszającą opowieść katyńską, rozpoczynającą się symbolicznym lasem katyńskim, a kończącą schodami w wąskiej szczelinie, rozcinającej wał Cytadeli. Symbolika tej przestrzeni – rozpiętej między śmiercią a życiem, z pnącymi się ku niebu ścianami i odcisniętymi w betonie symbolami orzełków i guzików, odbija się w naszych głowach jako echo treści, których doświadczyliśmy na wystawie. Architektura muzeum wpisuje się w krajobraz i specyfikę otoczenia, powstała bowiem w efekcie

EDUKACJA DLA PRZESTRZENI, PRZESTRZEŃ DLA EDUKACJI

adaptacji murów Cytadeli. Własną wymową oddaje ideę mieszającą się w niej instytucji oraz tworzy z ekspozycją spójną przestrzeń. Poprzez tak wyraźne oddziaływanie na emocje użytkowników poznanie konstrukcji jest już nie tylko optyczne, zmienia się na rzecz poznania sensorycznego i uczuciowego. Daniel Libeskind, autor m.in. Muzeum Żydowskiego w Berlinie, również niesamowicie oddziałującego na emocje, porównał architekturę do sztuki – nieistniejącej bez publiczności, *a najbardziej uniwersalnym językiem, jakim operują ludzie, jest język emocji.*

PROGRAM EDUKACYJNY „KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI”

Program edukacyjny „Kształtowanie przestrzeni”, organizowany przez Izbę Architektów RP, a współorganizowany przez Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP, powstał w trosce o nasze wspólne dobro, z myślą o edukacji użytkowników przestrzeni, nie tylko przyszłych architektach, ale także pracodawcach, decydentach, inwestorach, twórcach oraz zwykłych mieszkańcach polskich miast, miasteczek i wsi. Idea programu polega na przekazywaniu treści młodzieży bezpośrednio przez architektów lub edukatorów architektonicznych. Program skierowany jest do uczniów VI, VII i VIII klas szkoły podstawowej oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. Podzielony jest na trzy cykle: A – ja i przestrzeń, B – my i przestrzeń oraz C – czas i przestrzeń. Skupia się na bezpośrednim otoczeniu i doświadczeniach uczniów – na ich domach, ich okolicach i środowiskach. Wyniesione z tych rozważań wnioski stanowią punkt wyjścia dla dalszego badania szeregu społecznych, środowiskowych, technicznych i estetycznych zagadnień związanych z architekturą oraz przestrzenią zabudowaną. Uczniowie przyglądają się różnym rodzajom budynków oraz terenów zabudowanych. Następnie badają problemy związane z planowaniem, projektowaniem, użyciem materiałów, technologią budowy, konserwacją oraz utrzymywaniem budynków. Na każdy cykl składa się po 5 spotkań w terminach indywidualnie ustalanych między placówką (którą mogą być zarówno szkoły, jak i domy kultury, świetlice itp.) a edukatorem. Od 2019 roku program funkcjonuje dzięki dofinansowaniu

Muzeum Katyńskie • fot. Janusz Grycel

Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z funduszu edukacja kulturalna. Zajęcia odbywają się w formule ćwiczeń warsztatowych, dyskusji i prezentacji. Narzędziami wykorzystywanymi w trakcie zajęć są burze mózgów, gry skojarzeń, mapy myśli, obserwacje i doświadczenia. Tematyka przybliża zagadnienia istotne dla świadomego obserwowania otoczenia oraz wpływania na wygląd swojej okolicy. Ponadto każdy scenariusz zajęć zawiera propozycje interdyscyplinarne ze wskazówkami dotyczącymi powiązania realizowanego tematu z przedmiotami

ANNA KULIŃSKA

Paweł Bieńkowski • Wodzisław Śląski • Zespół SP 1.

Źródło: zasoby własne

nauczonymi w szkole. Nauczyciele przedmiotów, w ramach których mogą odbywać się zajęcia, mają możliwość odniesienia poruszanych zagadnień do nauczanego przez siebie przedmiotu lub przygotowania swojej lekcji w nawiązaniu do „Kształtowania przestrzeni”.

Zakres zagadnień, tematów oraz ćwiczeń występujących w programie został tak wybrany, aby zachęcić nauczycieli różnych dziedzin do aktywnej współpracy. Na przykład nauczyciele historii, techniki i sztuki mogliby współpracować nad pogłębieniem poszczególnych zagadnień. Nauczyciele matematyki, przyrody, geografii, języków, literatury, przedsiębiorczości, informatyki oraz przedmiotów społecznych również znajdą w programie interesujące tematy.

Każdy z nas ma wpływ na przestrzeń, która go otacza, niezależnie od swojego wieku, wykształcenia, profesji czy miejsca zamieszkania. Często zapomina się o tym, zauważając jedynie decyzje podejmowane przez samorządy lub projektantów. Program powstał po to, by przez praktyczną edukację kształtować świadome społeczeństwo: ludzi, którzy zgłaszają wartościowe projekty do budżetu obywatelskiego i potrafią wybrać estetyczne szklane dachy dla swoich miejsc pracy, umieją czytać plany miejsc i zadbać o ergonomię w mieszkaniu, doceniają lokalny koloryt swoich miast i są otwarci na nowoczesne rozwiązania architektoniczne, są częścią społeczeństwa obywatelskiego i nie boją się mieć indywidualnego podejścia do najbliższej przestrzeni, czują dumę płynącą z tożsamości lokalnej i bez kompleksów poruszają się, poznając nowe rejony, a przede wszystkim czują się odpowiedzialni za swoje miejsce na ziemi.

Program zakłada współpracę placówek edukacyjnych z architektami. Wierzymy, że spotkania osób zajmujących się profesjonalnie przestrzenią, nauczycieli oraz młodzieży są najlepszą platformą wymiany uwag, doświadczeń i miejscem rozwijających dyskusji.

Cele realizacyjne programu wykraczają poza rozwijanie świadomości przestrzeni, w której się poruszamy i którą zamieszkujemy. To także zwrócenie uwagi na regionalne tradycje architektoniczne i urbanistyczne, budowanie tożsamości kulturowej, rozwijanie umiejętności krytycznego oraz analitycznego rozwiązywania problemów czy kształtowanie zdolności pracy indywidualnej, pracy w grupie, gospodarowania czasem, komunikacji oraz wyrażania własnych opinii.

Program rozwija się bardzo dynamicznie, zaangażowało się w niego już ponad stu pięćdziesięciu architektów z całej Polski.

EDUKACJA DLA PRZESTRZENI, PRZESTRZEŃ DLA EDUKACJI

JAK MŁODZIEŻ WIDZI SWOJĄ PRZESTRZEŃ W MIEŚCIE?

Uzupełnieniem programu jest organizowany cyklicznie otwarty ogólnopolski konkurs dla młodzieży. W 2020 roku temat konkursu brzmiał „Spotkajmy się w mieście”. Zadanie konkursowe polegało na przygotowaniu planszy przedstawiającej autorski pomysł na zorganizowanie miejsca spotkań w przestrzeni publicznej lub półpublicznej, przeznaczonego dla młodzieży. Od prac konkursowych oczekiwaliśmy m.in. odpowiedzi na pytania: Czy w twojej okolicy brakuje przestrzeni, w której młodzi ludzie mogliby się spotykać i pobyć razem? Jaka jest twoja ulubiona forma spędzania czasu z rówieśnikami? Jak powinno wyglądać idealne miejsce spotkań młodzieży? Czy powinno być wyeksponowane, czy raczej pozwalające ukryć się przed przypadkowymi widzami? Co jest dla was ważne? Dostęp do Wi-Fi? Czy może możliwość słuchania głośniejszej muzyki? Kameralność? Mobilność? Umożliwienie jakiejś formy aktywności? Czy dla młodzieży istotne jest oddziaływanie na środowisko i zastosowanie rozwiązań proekologicznych? A może jeszcze inne czynniki?

Odpowiedzi były bardzo inspirujące, a liczba prac tej edycji okazała się rekordowa w dotychczasowej historii konkursu.

Młodzież bardzo kreatywnie i różnorodnie udzielała odpowiedzi na zadanie konkursowe. Były prace organizujące całe miasta czy dzielnice w sposób zapewniający miejsca na aktywność i strefy relaksu. Były też prace skupiające się na ograniczonej przestrzeni, jaką były parki. Dało się odczuć potrzebę obcowania z naturą. Były też konkretne rozwiązania w postaci budynków, klubów osiedlowych, domów kultury, a także konkretnych wnętrz, powstałych na przykład z adaptacji piwnic w bloku. Dominującym trendem była multifunkcjonalność przestrzeni. Młodzież tym samym podkreśliła, że lubi mieć wybór – raz woli spotkać się na boisku czy skateparku, a innym razem w ustronnym, kameralnym, cichym miejscu. Często przewijał się wątek towarzyszącej przestrzeni gastronomicznej. Co zaskoczyło jurorów – pojawiło się wiele odniesień do

domków na drzewie, czyli przestrzeni blisko przyrody, trudno dostępnej dla niepożądanych osób, dającej poczucie bezpieczeństwa i izolacji, a jednocześnie w prostej w formie. Pojawiły się też pomysły fantastyczne i abstrakcyjne, jak np. miejsce spotkań w chmurach czy pływające kule. Nie brakowało prac, które skupiły się na odpowiedzi na potrzeby społeczne. Młodzież zauważała, że chciałaby dla siebie przestrzeni, w której współistnieją osoby niepełnosprawne, młodzi i starsi, każdy znajdzie w niej miejsce dla siebie i będzie miał możliwość wspólnej aktywności i integracji.

Na uwagę zasługuje także forma przygotowania prac konkursowych. Niektóre były oszczędne w przekazie, choć nie odbierało im to bogactwa treści. Były niesamowite szkice, rysunki oraz makiety, zarówno tradycyjne, jak i wirtualne. Zaskakiwały kreatywnością i estetyką wykonania.

Podsumowując, największe wrażenie na organizatorach wywarła ujawniająca się w pracach wrażliwość na otoczenie, empatyczne myślenie, kreatywność, inkluzywność przestrzeni, uniwersalność rozwiązań i indywidualne podejście.

SZKOŁY PRZYSZŁOŚCI

Szkola jest instytucją zarówno edukacyjną, jak i społeczną i w związku ze zmianami cywilizacyjnymi i generacyjnymi stoją przed nią duże wyzwania, związane zarówno z zagrożeniami, jak i szansami. Pandemia pokazała, że w procesie kształcenia samo przekazywanie wiedzy to za mało. Ważny jest rozwój społeczny, umiejętność współpracy i komunikowania się.

Każde społeczeństwo kształtuje się w jakimś określonym miejscu, które jest jego domem – jego ojczyzną (...). Duch miejsca jest czymś niezmiernie realnym¹. Przestrzeń szkoły, w której młodzież spędza znaczną część swojego nastoletniego życia, jest właśnie takim miejscem – matą ojczyzną. Dlatego też stworzenie optymalnych warunków do pracy dydaktyczno-wychowawczej powinno być

¹ D.H. Lawrence, *Studies in Classic American Literature*.

ANNA KULIŃSKA

VIII KONKURS SPOTKAJMY SIĘ W MIEŚCIE 	Tytuł projektu: Nasze Miejsce - Our Place - Nuestro Lugar Opis idei: Podczas tworzenia projektu miejsca spotkań z moimi przyjaciółmi przyświecała mi idea, stworzenia miejsca posiadającego strefę relaksu, strefę gier, kawiarnię, kino posłowe oraz miejsce, w którym można obwozać z naturą. Zaplanowałam ekologiczne rozwiązania takie jak: łąka kwietna, zielone ściany i dachy.	Nauczyciel prowadzący: Katarzyna Słabon Nazwa placówki: Szkoła Podstawaowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika Miasto: Nowy Targ Kategoria wiekowa: 12-15 lat	Autorzy: Anna Słabon
--	--	--	--------------------------------

Nasze miejsce Our Place Nuestro Lugar

ŁĄKA KWIETNA

STREFA GIER

STREFA FILMOWA

PARKING ROWEROWY

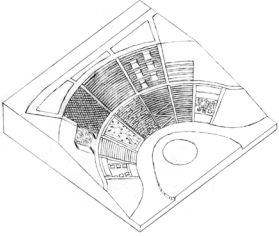

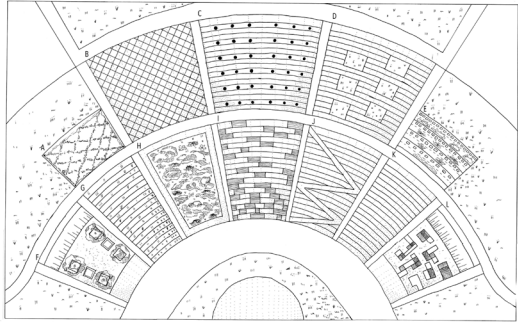
I miejsce w kategorii wiekowej 12-15 • autorka: Anna Słabon. Źródło: zasoby własne

VIII KONKURS SPOTKAJMY SIĘ W MIEŚCIE 	Tytuł projektu: REWITALIZACJA AMFITEATRU W STARGARDZIE Opis idei: Amfiteatr w mieście Stargardzie, zbudowany w latach 70. czasu swojej świetności ma już dawno za sobą, jednak dzięki nowej lokalizacji i renowacji jest w stanie przywrócić młodzieży, polityce i sztuce funkcję jako miejsca spotkań. Organizujemy tam warsztaty, wykładania artystyczne, koncerty i imprezy. W ramach renowacji stworzyliśmy funkcjonalny, komfortowy, estetyczny, lecz również oszczędny i nowoczesny amfiteatr, który w sposób atrakcyjny i przyjazny dla środowiska przyrodniczego i społecznego, przetrzymuje w świetnym miejscu, posiada wygodny dostęp i jest przystępny dla wszystkich.	Nauczyciel prowadzący: BEATA OWICZAREK Nazwa placówki: ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 IM. MIESZKA I W STARGARDZIE Miasto: STARGARD Kategoria wiekowa: 15-19 LAT	Autorzy: ŁUCJA MARCINKOWSKA JULIA SMAGOWICZ
--	--	---	---

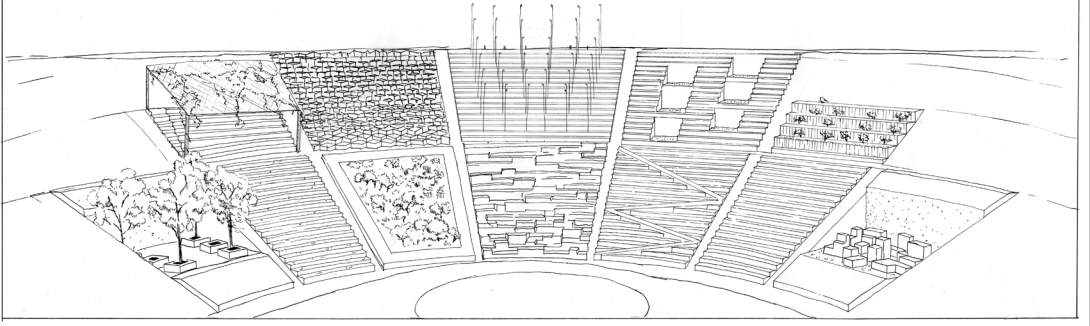
Opisy i część graficzna:

Nasze projekty skupia się na zadefiniowaniu istniejącej struktury do różnych form spędzania czasu na świeżym powietrzu. Każda sekcja widowni odpowiada innym typom aktywności. Dzięki temu z jednej strony regularnie odbywają się koncerty i amfiteatr jako miejsce spotkań, z drugiej zaś pojawiają się jego możliwości, na których potrzeby wykonuje się różnorodne funkcje. Wraz z różnymi sekcjami mamy nadzieję na zakwalifikowanie stylizacji osób korzystających z obiektu. Zaplanowaliśmy przestrzeń chętny dla również sygnał reprezentujący różne media i sztuki do tej przestrzeni.

- A) Pergola nad widelnicą, trawami w fragmentach widowni na funkcjonalną jako ochronę przed słońcem. Posiada również do zaparkowania rowerów, jak również jako miejsce do odpoczynku.
- B) Sekcja widowni o 45 stopniach nachylenia z korytarzami między widowniami. Dzięki zmianie kąta nachylenia widowni jest to miejsce idealne zarówno do koncertów, jak i imprez.
- C) Funkcje per amfiteatr: przestrzeń jako miejsce do koncertowania, do imprez. Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- D) W miejscach tych w widoku ma być scena i spotkania z artystami, jednak w tym miejscu w przestrzeni publicznej chcemy zachować scenę na prywatność. Wystrój sceny jest w sposób widoczny powoli na scenie się zmienia, zmieniając się w zależności od potrzeb i imprez. Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- E) Dzięki kolekcji w tym miejscu chcemy stworzyć funkcjonalną, dynamiczną przestrzeń, która będzie miała miejsce jako miejsce, w którym można było zobaczyć widoczność sceny. Dzięki temu w tym miejscu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- F) Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- G) Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- H) Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- I) Chcemy by widownia i sekcja widowni były w sposób widoczny powoli na scenie się zmienia, zmieniając się w zależności od potrzeb i imprez. Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- J) Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- K) Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.
- L) Jeśli widownia nie jest widoczna na scenie, wówczas chcemy powrócić do funkcji przestrzeni publicznej. Wprowadziliśmy osłonięcie w kierunku widowni, dzięki czemu można było zobaczyć widoczność sceny. Regulacja system lamp nadaje przestrzeni energię, świeżość i ciepło.

I miejsce w kategorii wiekowej 13-19 • autorki: Julia Smagowicz i Łucja Marcinkowska. Źródło: zasoby własne

EDUKACJA DLA PRZESTRZENI, PRZESTRZEŃ DLA EDUKACJI

nadrzędnym celem w kształtowaniu przestrzeni szkolnej. Otaczająca nas przestrzeń nie tylko może inspirować, ale także wpływa na nasze poczucie estetyki, wyrabia poczucie dobrego smaku, kształtuje pewne postawy, ma wpływ na nasze zdrowie i samopoczucie.

Co ciekawe, już w 1921 roku architekt zajmujący się projektowaniem szkół, Józef Holewiński, pisał: *Jednym z podstawowych warunków każdej zadość czyniącej zdrowotnym i pedagogicznym wymaganiom szkoły jest właściwie postawiony i odpowiednio urządzony budynek. Mnóstwo chorób, przypadłości i zbroceń, tak częstych u dzieci i młodzieży, pochodzi, jeżeli nie całkowicie, to w znacznej części, z wad i braków budynków szkolnych, a zwłaszcza samych izb szkolnych. Niedostateczne oświetlenie prowadzi do krótkowzroczności i różnych chorób oczu; wadliwa ławka szkolna powoduje skrzywienie kręgosłupa; zaduch w przepiętnie urządzonej izbie jest przyczyną szybkiego nużenia się dzieci, bólu głowy i wielu innych zaburzeń wewnętrznych.* W związku z rozwojem technologii oraz różnorodności dostępnych form edukacji dzisiejsza szkoła musi oferować o wiele więcej niż budynek zapewniający odpowiednie oświetlenie, wentylację i ergonomiczne umeblowanie. Dziś dochodzą aspekty akustyki, energooszczędności, ekologii, technologii, a także potrzeby przyjaznej przestrzeni nie tylko do nauki, ale i wypoczynku.

Co cechuje miejsca wspierające kreatywność? Przestrzeń taka powinna rozszerzać, a nie ograniczać wybory. Bardzo ważna jest ergonomia stanowisk pracy i nauki, elastyczność – przestrzeń powinna dopasowywać się do potrzeb użytkowników. Młodzież powinna mieć możliwość pracy wspólnej, w podzespołach, jak również pracy indywidualnej, miejsc do wyciszenia się i skupienia, miejsc do wypoczynku i regeneracji. Powinna także czuć, że to jest jej miejsce, miejsce wyjątkowe i bezpieczne. Efekt ten można uzyskać dzięki przestronnym, jasnym, dobrze oświetlonym i przytulnym wnętrzom, istotny jest czytelny układ przestrzenny, kontakt z naturą i otoczeniem, otwarcia widokowe, okna na korytarz w salach, przeszkłone drzwi do sal. Warto także

zwrócić uwagę na zastosowane materiały – najlepiej, jeśli będą to materiały naturalne – drewno, kamień, ceramika. Poczucie bezpieczeństwa buduje wykluczenie swobodnego dostępu osób niepowołanych. Przestrzeń szkolna powinna wykorzystywać różnorodne zasoby narzędzi edukacyjnych, zarówno do zapewnienia efektywniejszej nauki, ale także dla skutecznego zarządzania i administrowania. Budynki szkolne mogłyby służyć również lokalnej społeczności, wykorzystując jej potencjał. Ważny jest także kontekst urbanistyczny. Architektura szkoły powinna czerpać z lokalnych tradycji i tożsamości miejsca. Odniesienia mogą mieć formę zastosowanej kolorystyki, konkretnych rozwiązań materiałowych, detali, funkcjonować poprzez wpisanie się w istniejącą zabudowę. Pozytywne efekty przynosi wkomponowanie sztuki w strukturę budynku w postaci mozaiki, sgraffita, rzeźb lub ciekawych form designu w systemie identyfikacji wizualnej. W odniesieniu do postępujących zmian klimatycznych i potrzeby minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko szkoła powinna być także narzędziem edukacji ekologicznej. Powinna być inspirującym przykładem m.in. racjonalnego gospodarowania zasobami energii i wody, korzystania z odnawialnych źródeł energii, bioróżnorodności, wykorzystania i retencji wód opadowych, sortowania odpadów, niskiej emisji CO₂, niskiego śladu węglowego. Rozwiązania te powinny być eksponowane i lokalizowane w przestrzeniach głównych lub salach lekcyjnych, w których mogą być wykorzystane w ramach realizacji programu szkolnego. Tworząc miejsca, w których młodzież może zaparkować rowery czy hulajnogi, zachęca się do korzystania z tych form transportu.

Warto zapoznać się z publikacją „Szkoła dobrze zaprojektowana. Standardy architektoniczne i funkcjonalne dla szkół podstawowych i zespołów szkolno-przedszkolnych m.st. Warszawy”. Celem jej powstania było stworzenie dla nowo powstających szkół szczegółowych wytycznych dotyczących ich programu funkcjonalnego oraz rozwiązań materiałowych, a nawet funkcjonowania tych obiektów w tkance miejskiej. Dokument ten ma ułatwić pracę architektom i wydziałom inwestycyjnym przy realizacjach zarówno nowych obiektów szkolnych, jak i ich

ANNA KULIŃSKA

modernizacjach i rozbudowach. Publikacja ta jest ogólnodostępna dla wszystkich zainteresowanych, można ją pobrać ze strony Urzędu Miasta.

Czy w Polsce istnieją już tak zaprojektowane szkoły? Tak, i mam nadzieję, że będzie ich coraz więcej. W artykule Elizy Białej „Szkoly przyszłości – najnowsze budynki szkolne w Polsce” na portalu „Buduj z głową” szczegółowo zostały opisane pozytywne polskie przykłady z ostatnich kilku lat. Wśród nich, między innymi: Szkoła Podstawowa nr 400 na warszawskim Wilanowie, Szkoła nr 399 w Warszawie, Szkoła Podstawowa im. Lady Sue Ryder w Niepołomicach, szkoła w Stargardzie Szczecińskim. Warto zapoznać się bliżej z tymi placówkami i czerpać z nich inspirację. Coraz większa świadomość dotycząca wagi dobrej architektury, rozumianej znacznie szerzej niż tylko ściany i dach – nie tylko w odniesieniu do budynków szkolnych – z pewnością przyniesie nam, użytkownikom, wymierne korzyści.

Trafnie ujął to architekt Maciej Łobos: *Różnica pomiędzy budownictwem a architekturą jest mniej więcej taka, jak pomiędzy książką telefoniczną i tomikiem poezji. Nikt nie czyta książek dla liter i papieru. Sięgamy po nie, ponieważ są nośnikami uczuć i emocji, niosą jakieś przesłanie, pozwalają z innej perspektywy spojrzeć na nasze życie.* •

ANNA KULIŃSKA – mgr inż. architekt. Członek Krajowej Rady Izby Architektów RP, sekretarz Olsztyńskiego Oddziału Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP, Ogólnopolski Koordynator Programu Edukacyjnego skierowanego do młodzieży szkolnej „Kształtowanie przestrzeni”, prelegent na studiach podyplomowych na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie na kierunku edukator architektoniczny, członek Zespołu Powszechnej Edukacji Architektonicznej przy Narodowym Instytucie Architektury i Urbanistyki. Realizatorka autorskich warsztatów dla dzieci, organizatorka wystaw, seminariów i wyjazdów szkoleniowych dla architektów.

